

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KOZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETÉ, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér-
többesről közlésnél 4 fillérért közöltenek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adódnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz.

A pusztuló székelység ujabb nyomorúságai.

(—gh.) Az elhangzott sok szó-áradat
után még eddig fogható eredményt nem lá-
tunk. Egyedül vármegyénk lankadatlan
buzgalmu főispánja dolgozott eredmé-
nyesen a végpusztulás szélén álló szé-
kely kisbirtokosok megmentésére. Addig
futott-fáradott, míg a Magyar Földhitel-
intézet három milliójával elfoglalta
védelmi nemes és hálára méltó álláspont-
ját a Székelyföld közepén, székely anya-
városunkban.

A három millió fogytán van, sőt
már el is fogyott, mert újabb kér-
vényeket a Földhitelintézet ki-
rendeltsége nem fogadhat el. Mit
jelent ez? Azt, hogy kishalmágyi Hollaky
Arthur, Udvarhelyvármegye főispánja meg-
tette hazafiúi lelkesedéstől sugallt köteles-
ségét a székely birtokosság érdekében,
mert az ő nemes szíve fájt a székelységért
— a Székelyföldön.

De megtette kötelességét Udvarhely-
vármegye Gazdasági Egyesülete is. Ez az
életképes, utóbbi időben hangvaszorgalom-
mal működő derék testület megkereste
összes székelyföldi kollégáit; meg a szé-

kely vármegyék intéző köreit. Főiratokat
terjesztett az összkormányhoz és külön
memorandumot adott át Darányi földmive-
lésügyi miniszternek is — székelyföldi
körutja alkalmával... Mindenütt a Magyar
Földhitelintézet által az összkormányhoz
főlterjesztett memorandumnak teljesítését,
pártolását kérlelte...

Látva az elszomorító helyzetet, válságos
állapotot, melybe gazdaközönségünk önhibá-
ján kívül, különösen az utóbbi három termé-
ketlen esztendő folytán került, őszinte
fájdalomtól elszorult szívvel tekintünk szét
s a Székelyföldön keresve-keressük az igazi
honfiakat, a kik nem szégyenletes kegye-
lemkenyeret, hanem országfenntartó, határ-
védő székely népünknek segítő jobbot
nyújtsanak; hogy nyomorúságtól elcsigá-
zott, megdermedt testébe élet-elixirt csöpög-
tessenek; hogy új életre kelve, tovább
küzdhessen és bizva-bizzék népünk az ígért
megváltásban!...

A Magyar Földhitelintézet már több
kérvényt nem fogad el. Hogy mit jelent ez
az óriási súlylyal bíró kijelentés, azt szinte
fölösleges magyaráznunk. Tudja és érzi azt
minden igazi székely...

De miért vesztegetné a Földhitelinté-
zet továbbra is reánk jóindulatu támoga-
tását egy edül? Miért bajlódnék ugy-

szólva piczulás kölcsöneinkkel és pá-
ratlanul rendezelle telekkönyveink in-
y e n e s, kiszámíthatatlan kellemellen-
sk vel járó jóvátételével?

Miért?! Hiszen ezt az egész Magyar-
ország levő hasonló köteleltsége hiva-
tott bankok és pénzintézetek, de sőt álla-
lában aguk a székelység vezetői is rész-
véllentős közömbösen nézik s nem egy-
szer: szabadító munkájában még hátrál-
tatják!...

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági
Egyesület a hó 9-ikén tartott választmányi
ülésében mély sajnálattal és meglepődéssel
vette tudomásul a Magyar Földhitelintézet-
nek a székely gazdálkodó közönséget és
ennek kapcsán az egész székelységet sujtó
értéltetését, melyben a székelyföldi kiren-
deltség bevonását tudatja.

Hosszas tanácskozás, löprengés után
Gazdasági Egyesületünk választmánya csakis
egyetlen egy módon véli a Székelyföldön
megtarthatónak a Magyar Földhitelintézet
kirendeltségét és továbbra is biztosítható-
nak járadékszerű, olcsó kölcsöneit, melyek-
kel birtokosaink egy kis részét már eddig is
jóltevőleg kisegítette az uzsorások karmai
közül. S ez az egyetlen mód az volna, ha
a székelyföldi összes törvényhatóságok el-
határoznák, hogy a vármegyék központi

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Mit hozzon az angyal?

(Ajánlva a szülők figyelmébe.)

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

A bölcsesebbnél-bölcsesebb nevelési rendszernek
nem vagyunk híjjával. Ugy vagyunk, hogy ma-
holnap nem látjuk az erdőtől a fát. Ma egy,
holnap más nevelési rendszereknek hódolunk:
csak hogy életünk legdrágább kincsét, gyermekeinket
boldogíthassuk.

S vajjon azoknak a fennen hangoztatott
elveknek meg van-e a kívánt sikere?

Kereken kimondom azt, hogy
gyermekeink rosszabbak, mint
valaha. Tulságig pajkosak; a káromkodáshoz
még az is ért, a kinek, hogy ugymondjam: még
az anya teje a száján van. A cigarettá füstjét
csak amugy püfékeli már a „hátulgombos“ urficska
is. Azt az édes jó anyát pedig, a ki még életét
is feláldozná gyermekéért, már az alig csöpörődő
ficzko se veszi számba. Hadd kinlódjék csak
érette: apa, anya Ez kötelessége! Am neki semmi
kötelessége sincs a szülővel szemben. Jogot for-
mál eleget: a nap minden órájában. Most cipő,
majd kabát, most kélő, majd nyakkendő kell
neki. A hála, a szeretet a sok jóért: — ez ma
napság nem divat; ezt nem ismeri, ezt nem érti
az újabbkor gyermekvilága.

Mondom, a szülő nevelésit vé-
kenysége a családban, a tanító
önfeláldozó munkássága az iskolában nem tallája
meg legtöbbször az ifjúság lelkében azt a ter-

mékeny talajt, melyben a szépnek, a jónak mag-
vai életre kelhetnének. Arra azonban egész ter-
mékeny talajt nyújt, hogy az emberi lélek leg-
nemtelenebb hajlamai tenyészetnek indulhassan-
nak: kipusztítva a gyermeki szívből a vallásossá-
got, a szemérmet, a szülők iránti szeretetet; a
korosabbak tiszteletét stb.

Nagy baj, nagy veszedelem
ez, mely nemzetünk ifjúságát
bimbójában hervasztja le.

A jó szülő, a gyermekét igazán szerető atya
és anya ily uton többé nem járhat. Nekünk szü-
lőknek az a paedogia kell, mely
visszaadja a gyermeket a szü-
lőjének, a szülőt gyermekének.

Ne keressük sokáig e paedogiót, közel
van az hozzánk. A keresztény lélekbe
van az írva. Csak ez a paedogia alkalmas
arra, hogy a gyermekeink életéhez fűzött szép
reményeink megvalósulást nyerjenek. Csak ez ké-
pes arra, hogy a szülő boldognak láthassa
gyermekét.

A bethlehemi jászol paed-
gójáról beszélek. E kis jászol
a nevelésnek megmáshatatlán,
örök igazsága törvényeit tárja
előnk. Egy gyakorlati paedagogia fenséges el-
veit ragyogtatja s boldog az a szülő, a ki gyer-
mekét a paedogia szellemében nevelheti.

A jászolnál örökönnye ket
hullató anyában a keresztény
anya képe van lerajzolva, a ki még a legnagyobb
nyomorúságában, szenvedésében is tudott örülni
gyermekének. A kisded Jézuska mosolyában pe-
dig visszatükröződik az igazi jó gyermek, a kinek

lelkében a szülők iránti szeretetnek csak kezdete
volt, de vége soha — sohasem!

Mit hozzon tehát az angyal?

Első sorban azt a mély anyai szeretetet
hozza el az angyal a szeretet nagy ünnepén min-
den családba, a mely a bethlehemi jászolnál élénk
táru. Ez a szeretet aztán nemcsak arra törek-
szik, hogy a gyermeknek kenyeret adjon kezébe,
tehát hogy jövőjét biztosítsa, hanem mindenek-
fölött arra is, hogy jó legyen a szíve, a lelke a
gyermeknek, mely nélkül az ember, ha még gyé-
mántoktól rágyog is csak durva anyag, melyyel
egy darabig tenyészik: a nélkül, hogy életének
nemesebb céljáról még csak fogalommal is
birna.

Hozzon az angyal jó szívet gyermekeinknek
is. Hozza el a kis Jézuska szívét, a ki szülői
iránti szeretetével, engedelmisségével fonséges
példát nyújtott arra, hogy hiába keresi az az
ifju a boldogságot, nem találja azt meg sohasem,
a kinek nem él szívében a szülői szeretet tiszta
öntudata.

Továbbá kérjük meg még az égből nemso-
kára alá szálló angyalkákat, hogy hozzanak
jó könyveket, azok helyett a sok haszon-
talan csecse-becse helyett. Mennyi pénzbe ká-
rúlnak azok! Milliokat dobna oda érettük a szü-
lők. Ezeknek árából mennyi sok szegény árvút
lehetne felöltöztetni. Mennyi keserű könnyeket
lehetne letörölni. Hány sok szép könyvet vásá-
rolhatnánk a már olvasni tudó gyermekeinknek
Hiszen, ha annak a tipegő-tapogó kis léleknek
egy-egy babát hoz is az angyal kötevényében: az
nem baj. Hogy azonban a nagyobbaknak a
lehető legjobb a mit hozhat: — a jó könyv, azt
pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

pénztárainál kezelés alatt levő állandóbb jellegű pénzeket jövőre Földhitelintézeti záloglevelekben kamatoztatják s így a Földhitelintézet útján, de annak az országban párhuzamosan álló módokai szerint — kölcsön adók és vevők ezen pénzeket.

Ez uton a lehető legbiztosabb biztonságban lennének vármegyei közalapjaink és székely kisgazdánk sem kényszerülnének ismét egyes kárörvendő, vérüket szomjazó uzsorásokra.

Udvarhelyvármegye Gazdasági Egyesülete törvényhatósági bizottságunk e hó 19-iki rendes közgyűléséhez fordul hasonló irányú kérésével s kétséget sem szenved, hogy a bizottság minden egyes agja örömmel ragadja meg a kedvező alkalmat, hogy szavazatával egyrészt a vármegye alapjainak biztos elhelyezését, másrészt pedig székely népünk boldogulásának lehetővé tételét elősegítse.

Azonban ez nem elég. Hasonlóan a székelyföld. Vagy talán elfajult volna a székelyvér!?! Avagy nem látnák testvér vármegyékünk vezetéségei népünk pusztulását, napról-napra való anyagi és erkölcsi züllesztését!?! A végpusztulás nyorán kit fog terhelni a rettenetes vád!?! Ébredjen fel kötelességérzetünk és gyorsan cselekedjünk! Gyorsan, a míg nem késő!...

A párbaj.

Budapest, 1902. decz. hó.

A boldogult Rudolf trónörökös egyik mondanása: Az állam legfőbb kincse az ember, az embernek pedig az egészség. Ennek a mondanásnak igazságát, azt hiszem, senki kétségbe nem vonja. Mikor valamely állam polgárát idegenben megsértik, a sértett egyén diplomáciája azonnal mozgásba lép, elégtételt sürget s még „Kasus belli”-re is vezethet a pörösködés. ... És ez alatt odahaza párbajban közönyösen puffogatják le egymást az emberek.

Ez történt mult héten Szombathelyen is, hol egy előkelő férfinak, több gyermek atyjának kioltott élete megdöbbenő módon világítja meg a párbaj igazságtalanságát, „művelt századunk” szégyenfoltját.

Ennek az újabb tragikus esetnek előzményeivel, személyi vonatkozású körülményeivel nem

bizony még mindig nem akarjuk belátni. Pedig hát bizonyos, hogy csak azok adhatják meg a szívnek, a léleknek azt a táplálékot, mely nélkül bizony a kis Jézuskának ajtót sohasem nyithatnánk hajlékunkba. Az erkölcsileg jónak; a lelkileg szépnek a jó könyvek Isten, szülőink és testvéreink után a leghűségesebb, legigazibb dajkái.

A Jézuska szellemétől áthatott ifjusági íróink — hála Istennek! szép számmal vannak. Van a Székelyföldnek is, ennek a hegyes-völgyes országnak is, egy két ifjusági írója. Sőt e városnak is van egy szülőtte, a kinek kedves tollából, hol itt, hol ott, olvastunk már egyet s mást. Gyöngédén, melegen érő szíve a családhoz, gyermekvilághoz vonzza őt. Mintha csak mindig azt mondaná: „itt... itt van az én szép világom!” Ugyan ki ne ismerné Fülei Sz. Lajosnak ifjuságunk részére kiválóan alkalmas könyveit. „Vándoruton” című verseit gyönyörűséggel olvashatja bárki. Most a családi élet szépségét, majd az anyai szeretet, most a gyermek-kor édes emlékeit, majd a hon-szerelmet énekli meg oly kedvesen, oly szívhez szólóan, hogy a szerető hatását érzi ifju, érzi a férfi, érezzük mindnyájan!

Csak egy-egy sort e szép versekből.

Székelyföldön.

Szép családi élet mosolygó hajnalán
Boldog mosolygással ringatott jó anyám,
Szerető ölében
Valamikor régen.
Virágos mezőben hangzott a zaj, ének
S gondtalanul jártam a szép gyermekévek
Aranyos egében
Valamikor régen. stb.

foglalkozom. Erre most tér sínes. Egyszerűen rá akarok mutatni a párbaj mivoltára.

Hát biza bátorodom a „moderne” felfogása ellenére kijelenteni, hogy a párbaj korunknak nemcsak büne, hanem a legnagyobb ostobasága is. Bűn azért, mivel az egyén és társadalom legnagyobb kincsét, az életet támadja meg. Ezt pedig, morális elvek szerint, még kockára tenni sem szabad. Ostobaság, mivel a józan ész ellenére, a pusztá véletlent vagy a fegyver forgatás ügyességét tekinti az igazság mértékének. Így történhetik meg, hogy igen sokszor, a kötekedő, büns krakéter mosolyogva távozik el a lelőtt ártatlan fél véres hullájától.

És aztán mennyi ferdeségnek, kapcázkodásnak, nevetséges együgyűségnek, erkölcsi elfajulásnak tükörcsüvegéből lehet összeszedni a párbajok után! Köteteket állíthatni össze azokból.

Mi még is párbajozunk. Párbajozik az, ki-ről később kiűnik, hogy a mikor a becsületességére kényes lovag szerepét játszotta, már akkor egy közönséges gazember volt; párbajozik a becsületes ember is, mert különben a „közfelfogás” megbélyegzi, vagy az olvasó kör kigolyózza; párbajozik, aki törvényt hoz a párbaj ellen, valamint az is, ki ezt a törvényt végrehajtani van hivatva; párbajozik az ifju, ki a Tripartitum helyett az antiquariuskor párbaj-kodekszeit tanulmányozza, valamint az is, aki az urias formák affektálásával rejtegeti lelki szegénységét. Párbajozik a parasztleány is... de míg ezt, súlyos testi sértésért, dutyiba dugják, addig a gavallérok az „államfogház” kényelmes fekhelyén hevernek át egy-két napot.

Valóban botrányos állapotokat teremt minden felé a párbaj, mely önbíráskodás kicsufolja a jogállamot, illuszióssá teszi a törvényt... Nem csoda, hogy a legkomolyabb, legműveltebb emberek köréből indul ki a párbajellenes mozgalom, hogy korunknak ezt a szégyenfoltját eltüntesse. Mert jegyezzük meg azt, hogy a miképpen mi a mult századokat, egyes tévedéseikért, sötéteknél szeretjük nevezni, úgy fogják jövőben a párbaj miatt korunkat butának mondani. Per quod quis peccat, per idem punitur.

Hála Istennek, egy jobb, nemesebb felfogás kezd világszerte uralkodni a párbaj ellen. A francia képviselőház egyik ülésén Mestier képviselő így nyilatkozott:

— Én nem verekszem senkivel, mert a párbajozást gyávaságnak tartom.

Hogy ez a nyilatkozat éppen Franciaországban, a párbaj klaszszikus földjén történik, nagyon jellemző.

Az 1844-ki angol katonai törvény ezeket mondja: „Tiszteletes emberhez méltó eljárás, hogy a megtörtént sértésért bocsánatot kérjen és az elkövetett jogtalanságot ismét jóvátegye; viszont a másik félnek kötelessége, hogy az elkövetett sértésért

Visszaemlékezés.

Vitéz rabonbának ősi fészke alján
A vidám Küküllő szép virágos partján,
Van egy székely város, lelkem édes képe,
Szívem közepébe ragyog az emléke. stb. —

Vagy:

A kis Bandi álma.

Tulipiros tulipántban
Egyszer hat szép lepkét láttam.
Megkérdeztem: ott mért vannak?
Azt mondták, hogy ott laknak.
Innen szöktak menni messze
Tündérhonba, napkeletre
Most is épen ottan járnak
Kocsit hoznak, beleszállnak.
Kocsijok egy rózsza kelyhe
Játszi szellőt fognak bele.
Aranypóktól hámozat kérnek,
Selyemszálból ostort mérnek
S rózsapiros szép hajnalon
Elindulnak mind a haton.

Ilyen s ehhez hasonló jó könyveket hozzon a sok haszontalanság helyett az anygal s meg vagyok akkor győződve, hogy szülő és gyermek szeretettel öleli át egymást a karácson szent estéjén, mert szeretet nélkül a legdusabb, legragyogóbb karácsonfa sem hozhat tartós örömet, boldogságot a családi életbe. Ilyen boldog karácsonot ohajtok én minden jó szülőnek!

Spaller József.

nyíltan és szívesen megbocsásson, ha ellensége bocsánatot kér.” Angliában ezzel a határozattal megszüntették a párbajokat.

Ime, itt van a példa! Kövessük, különösen mi magyarok, mert bizony oly kevesen vagyunk, hogy Széchenyi István mondása szerint, még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni. Vagy menjünk el a szombathelyi ügyvéd sirjához, melynél négy kiskoru árva és egy boldogtalan özvegy siratja korunk szégyenfoltját — és okuljunk...

En a párbajt megvetem. Amde én is ember vagyok, tehát esetleg sérthetek s viszont engem is sérthetnek. Előbbi esetben elég lovagiasnak tartom magamat, hogy bocsánatot kérjek hibámért, ha pedig nem vagyok hibás, ott van a törvény s tessék elégtételt keresni. Az a törvény, mely a garasos rongynak is jogvédelmet biztosít, bizonyára a sértett becsületnek is nyújt elégtételt. Rám senki fia a párbajról táplált ferde nézetét nem oktroyálhatja. Es ha mindezek dacára insultál, adott körülmények közt rám nézve elő áll a jogos önvédelem... Azt aztán csak bizza rám bárki fia!

Különben legajánlatosabb eljárás az, ha szármalmas mosolylyal kitérünk a párbajhóbortos ficsurok elől; legősbnyire az ilyenek kötekednek a párbajjal, melyet Schopenhaver „Bolondok Kodekszének” nevezett el.

Olvastam, hogy a schleswig-holsteini kérdés alkalmából Virchow hevesen nekiment beszédében Bismarcknak. A különben nyugodtvérű Bismarckot a kemény szavak annyira kihozták békétüreséből, hogy nyomban elküldte segédeit Virchowhoz, kinek mint kihívott félnek joga volt a fegyverben válogatni. Élt is ezzel a jogával. A maga fegyvertárából válogatta ki a fegyvert a bajvíváshoz. Nem kardot, sem pisztolyt, hanem — Trichinás kolbászt. Ugyanis épp abban az időben tanulmányozta ennek a veszedelmes elősködőnek az emberi szervezetre való pusztító erejét. Azt ajánlta tehát a segédeknek, hogy készíttessenek két kolbászt, egyiket trichinás husból, a másikat egészséges husból. A párbajfelek aztán válogásának bennük. Akinek a trichinás kolbász jut, az sokkal biztosabban halál fia, mintha az ellenfél kardja vagy golyója dolgozza meg. A párbajból semmi sem lett. A bátor Bismarck a trichinás duellumtól megrettent.

A párbajellenes mozgalom onnan és oly mértékben indult meg, hogy művelt ember ki nem térhet előle. Csatlakozzunk tehát a régóta várt propaganda lelkes híveihez!

Fülei Sz. Lajos.

A népies lótenyésztés életrehozásának módokai Udvarhelyvármegyében.

— A székelyföldi kormánybiztos figyelmébe. —

Közli: lengyelfalvi báró Orbán Ottó.

(Befejező közlemény.)

A két homoródmentén fekvő községek éghajlati és legeltetési viszonyainak megfelelően a Gidrán, a Bibor, Granat Gidrán, Kengyel Gidrán, Czimmer Gidrán és Bibor Gidrán törzsből származott lovak nagyobbak a lipiczai és arabs faj lovaknál. Erős csontozatúak, nem kényesek, jó hustartók és katonai célokra is alkalmas és igen kedveltek.

A kereszturi járásban az előbb jelzett községeken kívül beválnának a Furiozo, Kalandor, North star, Szolaggyörgy, Jobnatiza, Cziglány, Vihar, Eredmény, Vihar Nonius, Sárkány és a kisebb angol félvér törzsből származott kanczák. Ezen járás Udvarhelyvármegyének a legkedvezőbb éghajlatu járása lévén, a nagyobb fajta nemesített lovak tenyésztésére alkalmas.

Előterjesztés: kellene tenni a földmívelési magas kormányhoz azon célból, eszközölje ki, hogy a Nagyszebenben évente a közös hadsereg állományából árverésre került kancza-anyagból egy bizonyos számú mennyiséget ingyen és ingyen vagy pedig nagyon mérsékelt árakért bocsássa-nak Udvarhelyvármegye rendelkezésére. S azokból lehetőleg az egyfaj jellegűeket csoportosítsák össze, hogy azok évente egy-egy községnek adtván át tenyésztési célokra, így minden évben egy újabb népies lótenyésztés alkottatnék meg a vármegyében. Azon községben, a hová legalább 20—30 kancza jutna, az állam a kanczák fajjellegének megfelelő ingyenes ment adna, vagy pedig egy ingyenes egylovas fedezett állomás

volna felállítandó. Ezen eljárás mellett lassankint még a vármegye területén a népies lótenyésztés fellendülne és abból a népnek igen számottevő jövedelme származnék.

A kanczák kiosztásánál szabályok lennének megállapítandók, a melyekben meglenne határozva, hogy a tenyésztési czélokra kiosztott kanczákat fuvarozásra és más hason nemű munkákra használni nem szabad; csakis könnyebb mezei munkák teljesítése volna megengedhető. Akik tehát más czélokra is felhasználnák, azoktól rögtön elveendőek volnának és megbízhatóbb egyéneknek adatnának át.

Ha ezen intézmény létrejöne, mindenek előtt a vármegyének egy szakértő egyént kellene alkalmazni, a ki ezen ügygyel állandóan foglalkozék és behatóan tanulmányozza. A tenyésztések felett felügyeletet gyakoroljon és a népet az okszerű lótenyésztésre oktassa. A kiosztott kanczákat és apaméneket nyilvántartsa s a tenyésztés eredményét kimutassa és minden további teendőkre vonatkozólag javaslatokat tegyen.

Az így megalakított lótenyésztetek fejlesztése czéljából évenként jutalomdíjak lennének kiosztandók, azon tenyésztők között, a kik a szabályoknak legjobban megfeleltek és a tenyésztés terén a legjobb eredményt mutatták fel.

Ilyen eljárás mellett Udvarhelyvármegyében a népies lótenyésztés újból fellendülne és egy újabb biztos jövedelmi forráshoz jutna a székely nép.

Ezen ügyben a mozgalom megindítását ajánlom az intéző körök figyelmébe

Egyházi élet.

A II-ik Szent-Antal estélyen az ismert rendezők fáradozásait szép siker koronázta. Burnáz Erzsébet szavalatában az önfálaldozó testvéri szeretet erényét megkapó élénkséggel rajzolta elénk. Ugy szintén Dobay Mariska a bűnös lelkiismeret kintó gyötrelmeit. Szemlér Ferencz főgymn. tanár a felolvasó estélyek általános czélját a legmesszebb menő várakozáson is felül megvalósította. Nagyon érdekes és tanulságos szabad előadását a legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük, mivel írásban nem kaphattuk meg tőle. A jó könyvek és jó olvasmányok gondos megválasztásáról szölt. A test — ugymond — táplálékra szorult: így a lélek is; kétségbevonhatlanul bizonyítja ezt már annak a 2—3 éves gyermeknek kis képes könyve, aztán a mesék, majd novellák és más olvasmányok. Egész vágygally, nagy mohósággal falja azokat a gyermek s a mint ezek irányítják annak szívét és értelmét: olyan gyermekek lesz szüleinek, olyan tagja a társadalomnak, olyan hasznos, vagy rothadt fia a hazának. Öltöb a lelki méreg, mert ez mindig magával vonja a test pusztulását is. — Mennyire igyekeznék a szülők távol tartani a testtől a veszedelmes betegségeket, még gondosabban kell a lélektől.

De minden lapot, minden olvasmányt a szülő nem olvashat át egészen s azután adja gyermekének. Feltétlen kötelessége tehát már előre olyat szerezni be, melyet ő is, de különösen romlatlan lelkű gyermekei kezébe nyugodtan adhat; hogy abból csak hitet, jó erkölcsöt, hazaszeretetet s helyes ismereteket merithet stb. A hazának javát és ifju nemzedékünk jövőjét szíven viselő nagy férfaink épen a közelmúltban összeállították mindazon ájtatossági, tudományos és mulattató könyveknek, valamint hírlapoknak jegyzékét, melyek igazi hazafias szellemmel, hittel és erkölccsel telvék, tehát csak ezt s nem szemétkes és romlottságot terjesztenek. Öt krajezáros bélyegnek előre beküldése mellett bárki ingyen megkaphatja azt. — Budapest IV. ker. Molnár-utca 11. sz. — Vannak politikai, szépirodalmi, sőt krajezáros lapjaink is, melyek teljesen egészséges szellemben írvák, azokat keressük s azokat olvassuk.

A nagy hatást keltő előadásnak szünni nem akaró éljenzés és taps volt jutalma. Nyugodtan mondhatta ott mindjárt az egyik jelenlét: „Ki ezt nem hallotta, sokat veszített.”

Jánosy Iluska kisasszonyt már fellépésében taps-vihar fogadta s csakugyan megújított valódi belső érzéssel előadott gyönyörű vallásos énekének hatása alatt mindnyájan gondolkodó eszünkkel a világ és az összes teremtményeken felülemelkedve éreztük magunkat, de itt Istent találtuk, ki előtt ész és szív porba hullott. Az estélyt jól sikerült élőkép (Jákób álma a kedves anyákkal) és ének zárta be.

(8.)

Irodalom.

A magyar közönséghez. Bartha Miklós és Holló Lajos orsz. képviselők egy évtizednek nehézké munkáját szentelték arra, hogy a sajtóban megteremtsenek egy olyan organumot, amely a magyar faj önvédelmi harcának legyen zászlóvivője. Az általuk teremtett „Magyarország” nem egy szűk körű politika hirdetője, hanem az egész magyar társadalom lelkiismeretének és közfellegésének őszinte megnyilatkozása. Mérsékelt a formákban, de bátor az igazság hirdetésében. Következetes a nagy czélok szolgálatában. — A „Magyarország” nem csalja a közönséget vásári ígéretekkel a maga köré; szomorú is volna, ha a művelt közönség czifra értékű ajándékokkal engedné magát és magyar lelkületét félrevezetné. E helyett válogatott, bő olvasmányokat, kitűnő regényeket, tárczákat, szellemes apróságokat és elsőrangú megbízható értesítéseket közöl hasábjain. A „Magyarország” szerkesztőségének élén Lovász Márton dr. orsz. képvis. felelős szerkesztő áll, kit a legelső magyar írói gárda vesz körül és támogat a munkában. Minden értesítés a lap részére, előfizetés és más küldemények csak ezen czímen küldendők: „Magyarország, napilap, Budapest.” — Minden további czimezés fölösleges. — Előfizetési árak a rendesek. — A magyar társadalom bizonyára sorakozni fog a „Magyarország” nagy czéljai köré és támogatásával lehetővé teszik azok megvalósítását.

Külömfélék.

— **Kossuth-ünnepély.** A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium „Ifjúsági Petőfi Önképzőköré” változatos műsor mellett ma d. e. 3/4 11 órakor tartja meg a Kossuth-ünnepélyt, melyre újlag felhívjuk a nagyérdemű közönség figyelmét.

— **Vármegyénk törvényhatósági bizottsága** III-ik rendes közgyűlését e hó 19-én a vármegye-ház dísztermében d. e. 9 órakor kezdődőleg fogja megtartani. A vármegye alispánja által 17331—902. alisp. sz. alatt kibocsátott tárgysorozatban kormányrendeletek, hivatalos előterjesztések, szabályrendeletek, választások, közügyi ügyek, átiratok, kérvények és a közgyűlést megelőzőleg 24 órával előbb netalán beadandó indítványok vannak fölveve.

— **A Székelyudvarhelyi Tisztviselői Kör** jövő évi február hó 1-én táncczal egybekötött jótékonyczélú műkedvelői előadást rendez, mely alkalommal színre kerül Molnár Ferencznek „A doktor ur” című nagyhatású bohózata. Érdeklődéssel várjuk.

— **Udvarhelyvármegye Gazdasági Egyesületének választmányá** kishalmágyi Hollaky Arthur főispán, egyleti elnök elnöke alatt e hó 8-án megtartott ülésében ismét nagyfontosságú, a gazdasági közönséget közvetlen közlelő ügyeket tárgyal. Hollaky elnök már megnyitójában egész sorozatát tárta elé a fontosabbnál-fontosabb kérdéseknek. Beszámolt a Magyar Földhitelintézet székelyföldi áldásos működéséről egyfelől, másrészen pedig bemutatta az intézetnek főispánunkhoz intézett elismerő levelét, melyben egyuttal az újabb kérvények elfogadását megtagadja; indokul hozván fel, hogy a Székelyföldre számtal három millió koronát a kirendeltséghez eddig beadott kérvények jóval felülhaladják s az intézetnek országos elhivatása tévén, nagyobb összeget ezuttal nem hajlandó e czélra fordítani. Az egész választmány nagy megütközéssel és sajnálattal vette tudomásul a gazdasági közönséget milyen sujtó hirt s beható tanácskozás után egyhangulag elhatározta, hogy átiratot intéz a székelyföldi törvényhatóságokhoz és — a gazdasági egyesületeket felhívja támogatásra azon czélból, hogy a Magyar Földhitelintézet kölcsöneit a kirendeltség által jövőre is biztosíthassák a kigazdákknak itt, a Székelyföldön. Felkérlik a székely törvényhatósági bizottságokat, hogy az állandóbb vármegyei alapokat jövőre Földhitelintézeti kötvényekbe helyezze s így a legjobban biztosítván azokat, a Földhitelintézet páratlanul előnyös feltételei mellett tegyék lehetővé a kigazdák megszabadítását. Egyuttal a székelyföldi orsz. képviselőket felkérlik, hogy a Földhitelintézetnek az összkormányhoz intézett memorandumát támogassák és sikeres elintézése érdekében lépjenek akcióba. A mezőhegyesi tehene átvételére és ideszállításának intézésére Máthé Pál földbirtokost és Zonda József tvh. m. kir. állatorvost küldötte ki az egyesület. A kiosztást annak idején maga a választmány fogja eszközölni s a kiküldöttek minden egyes állatot már Mező-

hogy Béta község sertésállományát szörvényszerűen felvásárolja bejelentenek. A jövő évi február végén Székelykeresztúrt tartandó szokásos bikakiállítás és vásár jutalomdíjai érdekében a mozgalmat már most megindítják s úgy a földmívelési minisztert, mint az O. M. G. E.-t és az E. G. E.-t e tárgyban megkeresik. György Lázár máréfalvi plebánost és Török Pál ügyvédjelöltet az egyesület rendes tagjai sorába iktatták. A székelyföldi miniszteri kirendeltséghez egy vízmesteri állásnak vármegyénkben való rendszerezéséért folyamodnak Damokos dr. alispán, egyleti alelnök bejelenti, hogy a vízmosások helyek megköltése érdekében tett lépéseinek valószínűleg a következő tavaszon eredménye lesz. Csérer Lajos komlótermelési szaktanár átiratát Hlatky Miklós titkár ismertetvén; a gazdák közül többen bejelentették a termelésre hajlandóságukat. Bejelentéseket az egyesület titkára még elfogad s a szaktanár annak idején megvizsgálja a talajok erre alkalmas voltát. Az üzőkivitel megakadályozására nézve, az egyesület választmányá csatlakozik az O. M. G. E. akciójához. Felsőrákosnak a kiosztandó juhok tekintetében az erdővidéki községek közé való sorozására vonatkozó kérését pártolólagerjesztik a székelyföldi miniszteri kirendeltséghez. Balassy Sándor vál. tag indítványára az egyesület titkáranak a folyó évről 200 K és a pénztárnoknak 100 K jutalom adását javasolják a közgyűlésnek. Máthé Pál az adóvégrehajtasok enyhítésének kicsezköztetését indítványozza igen nyomós érvek alapján. Demeter dr. főszolgabíró a külön intézkedést nem tartja szükségesnek, mert a pénzügyigazgatóság elég méltányosan jár el, a mennyiben a szokásos felelősségek kimondását a folyó évre nem kérték. Az ülés este 6 órakor ért véget.

— **A Székelyudvarhelyi Önkéntes Tűzoltóegylet** parancsnoksága, mint értesülünk, a jövő farsangon álarozos bált fog rendezni. Városunkban már régen nem volt ilyen mulatság, épen azért hisszük, hogy mindenki örömmel fogadja ezen híradásunkat és várja a tervbe vett mulatság megvalósítását.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** havi rendes ülését e hó 10-én kishalmágyi Hollaky Arthur főispán elnöke alatt tartotta meg a bizottsági tagok teljes száma részvételével. Az egyes előadók jelentéseit tudomásul vették. A pénzügyigazgató jelentésével kapcsolatosan Ugron János orsz. képviselő b. tag elnök színekkel eseteelte vármegyénk sanyaru közgazdasági helyzetét s a bizottság ohajtását fejezte ki akkor, midőn az adóbeajátás körüli eljárás enyhítését kérte. Roediger p. ü. ig.-helyettes megnyugtatta a bizottságot s kijelentette, hogy az igazgatóság már eddig is tekintetbe vette a szomorú helyzetet s épen ezen indokból mellőzte a felelősség kimondatását és az állami végrehajtók kiküldését az egyes községekre nézve. Damokos dr. alispán bejelentette, hogy Diószeghy Samuel kir. főmérnök a kereskedelemügyi minisztertől szabadságot nyert és távollétében Leichter Gyula mérnök fogja helyettesíteni. Zonda József tvh. kir. állatorvos jelentésével kapcsolatban Gyárfás Endre biz. tag indítványozza, hogy az egész vármegye hasított körmű állatainál alkalmazzák a kényszerbeoltást, mert így nagyon soká huzódik a járvány lefolyása és kiszámíthatatlan károk származnak gazdasági közönségünkre a vásárok elmaradása és általában a közlekedés szüntelése miatt. Hollaky főispán szükségesnek tartja, hogy az alispán körirat útján világosítsa fel újabban is a gazdasági közönséget az állatok beoltásának előnyeiről. A beoltás sürgős keresztülvitelére állatorvosokat kérnek a földmívelési minisztertől. A vármegyei ügyvitel szabályait az összes előadók és bizottsági tagok részére beszerzendőnek határozzák s annak eszközölésével az alispánt megbízzák. Nagy Samuel dr. az elvesztett marhalevelek kivizsgálására kiküldött bizottság elnöke ismételtén bejelenti, hogy a vizsgálatot még nem sikerült befejezni. Több ügy elintézése után Hollaky főispán köszönetét és elismerését fejezte ki az összes előadók- és bizottsági tagoknak ügybuzgó munkálkodásukért s miután ezen ülés valószínűleg utolsó lesz a folyó évben, boldog karácsoni ünnepelt kívánt. Lelkes éljenzéssel fogadták főispánunk meleg szavait, mire az ülés tagjai széleszoltak.

— **Érdekes fillérestélye** lesz a helybeli polgári önképző- és segélyző egyletnek holnap (hétfőn) este. Embery Árpád tanár bemutatja a fonográf képességeit, Nuszbaum Hermin czimbalomszólót játszik, Derzsi Béla felolvas, Klein Armin monologot ad elő, Baczó Sándor és Holstein Margitka pedig szavalnak. Tombolajáték teszi változatossá a különben gazdag műsort. Az estélyt Ferenczy Károlin, Hermann Helén, Ferenczy Károly és Weigel Gyula rendezik.

— **Az állami tanítók fizetése.** A felhivatalos Bud. Tud. írja a következőket: Az állami tanítók fizetése dolgában, mint a vallás- és közoktatásügyi minisztérium kiadásában megjelenő Néptanítók Lapja jelenti, a végleges döntés megtörtént. Az említett lap, melyet a Tanítók Országos Bizottsága utóbbi közgyűlésén a fizetési tervezet közléséért többen megtámadtak, fölhatalmazás alapján kijelenti, hogy e közleménye „egy hivatalos számítási alaptervezet közlése volt. Erre bazirották a további kombinációkat és megállapították az alaptervezetnél sokkal előnyösebb végleges tervezetet a tanítóság végtelen nagy előnyére, még mielőtt az állami tanítók gyűlésre gyűltek volna össze”. A Néptanítók Lapja erősen állást foglal a tanítók sztrájkja ellen és keserű igazságokat mond azoknak, akik a tanítóságot anarkiába akarják belekergetni s azt hirdetik, hogy „a vörös nyakendőtől nincs messze az ut a vörös zászlóig”.

— **Vakmerő templomrabló** került közre városunkban e hó 12-én. Héjja Andrásnak és székesfehérvári születésűnek mondja magát a bőbeszédű és „mindenféle hájjal megkent” betörő. Pénteken délután, tehát fényes nappal betört a plebánia templom temető felőli oldal ablakán. A szentségházat felfeszítette és vandál kezekkel meg rongálta, mind a két sekrestye bezárt ajtaját betörte és a főajtónak egy párkányos lapját kivette. Az egyik sekrestyébe ruhákat, kelyheket, gyertyatartókat és sok értékes holmikat szedett össze. Az állandó lakhely, vallás és rendes foglalkozás nélkül élt veszedelmes ember makacsul tagad mindent s azt állítja, hogy a nála talált, kék színű kendőbe kötött ruhákat egy magas, barna, kipörött bajszu embertől 3 K 20 fillért vette s ezek között voltak a betörő szerszámok is. Csikszereda felől jött Romániából. Pénteken d. e. 10 órakor érkezett ide a városba. Semmiféle igazolványa nincs. Nyolcz éves korában Székesfehérváron egy Héjja András nevű rokona adott volt neki igazolványt s elszegődött pásztornak és ott 2 hétig maradt. Ekkor elszökött s azóta állandó foglalkozása nem volt. Ilyen és ehhez hasonló mesékkel akarja félrevezetni a hatóságot. Jancsics sekrestyés csipte nyakon a betörőt, aki leszúrással fenyegette. Azonban a gyorsan érkezett segítséggel sikerült letartóztatni. Szombatfalvy főkapitány már kihallgatta és a lefoglalt bűnjelekkel együtt átkísértette a kir. ügyészség fogházába.

— **Timáriparosaink szövetkezete.** Épen most egy éve alakították meg a „Székelyudvarhelyi Timárok hitel és termelő szövetkezetét” az akkori kereskedelmi Miniszter biztató ígéreteiből kifolyóan egy börgyár felállításának megfelelő alapokkal; a szövetkezet kötelekbe be nem lépett tagokra nézve azonban Láng Lajos kereskedelmi miniszter veszélyt látván, a timároknak csak nyerstermény beszerző és készáru raktár szövetkezetét volt hajlandó segíteni. Timáraink így is hajlandók lévén a szövetkezetet létesíteni és fentartani, folyó hó 12-én a vármegyház kistermében dr. Horváth János központi hitelszövetkezeti kiküldött és Stodola József a kereskedelmi minisztérium részéről kiküldött bőripari szaktanító segítségével előbbi szövetkezetüket átalakították nyersanyag és készáru raktár hitelszövetkezetté. 16-on léptek be ezen új szövetkezetbe 120 ü. r. 12000 K értékben jegyezve, melyhez kapnak feltétlenül visszafizetendő államsegélyt készpénzben és ezenkívül gépeket is.

— **Homoródszentmártonban** a. Mózes K. (Jakab Gy.-féle) udvarháza termeiben 1902. december hó 28-án jótékonycélu, kosaras, tánczzal egybekötött zártkörű hangversenyt rendeznek, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Műsor: 1. Ének. Előadja az ez alkalomra alakult vegyes kar Györfi István vezetésével. 2. Szaval. Bencze Etelka. 3. Ének-solo: Ravasz Gizella által. 4. Felolvas. Hegyi Péter. 5. Monolog: Előadja Pálfi Ákos. 6. Énekel. Lukácsffy Etelka, cimbalmon kíséri. Paál Juliska. 7. Szaval: Bencze Vilma. Kezdeté este 7 órakor. Belépési díj: Személyjegy 1 K 60 f. Családjegy (3 személyig) 3 K. Felülfizetéseket köszönettel fogadják.

— **Baltház mester.** Az új színteremben tegnap este egy igazi ügyes magyar bűvész tartott előadást. Baltház Alajos igen szép elismeréseket aratott az egész országban s olyan produkciókkal mulattatta közönségünket, a melyekben csak nagyritkán és városunkban talán egyszer sem volt része. Baltház mester képessége valóban meglepő és előadása érdemes a pártolásra. Ma este még egy előadást tart a Budapest szálló nagytermében.

— **Szegesváron** az elmúlt napokban igen szép és lélekemelő ünnepély volt az oltáregyesületek-

nek. Ezen alkalmából György József helybeli zárdafőnök vezetése alatt nők és férfiak mintegy huszonegyen voltak jelen az ünnepélyen, hol Meisel József plebános és általában a segessvári hitrokonok valóságos testvéri szeretettel fogadták s éppen ezért a jelen voltak hálás köszönetét készséggel tolmácsoljuk.

— **Védekezés a gyermek betegségek ellen** csak akkor tökéletes, ha a gyermekek ellentálló képessége gyarapodik. Ez legjobban úgy érthető el, ha hidegebb évszak alatt csukomájolajat fogyasztanak, mely czélra legajánlatosabb a Zoltán-fele, mert kellemetlen íze, szaga nincs és tápereje igen nagy és könnyen emészthető. Üvegje 2 korona a gyógyszerárakban.

— **A karácsoni és újévi ünnepek** alkalmából a kolozsvári posta- és táv. igazgató a közönség jogos érdekeinek megóvása czéljából terjedelmes felhívást bocsátott ki; ismételtlen közfigyelembe ajánlva a postára feladandó küldeményeknél követendő eljárásokat. Pénzt legezelszerűbb postautalvánnyal küldeni. Csomagolásra faládacska, vesszőből font kosár, viaszkos- v. tiszta, közönséges vászon, kisebb súlyú tárgyaknál több réti erős csomagoló papír használandó. Pecsételekre vésett pecsétnyomó használható. A czimirtokban a czimzett vezeték és keresztnéve, esetleges melléneve és teljes czíme kiteendő. Czimet magára a burkolatra kell írni és a csomagba a feladó teljes címét czélszerű elhelyezni. Bővebb tájékoztás a postahivataloknál kifüggesztett „Felhívás”-ból nyerhető.

— **Módosítás a székely vasutak tarifájában.** A m.-vásárhelyi keresk. iparkamara tudatja, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter f. évi november 10. 38,800 V. sz. rendeletével megengedte, hogy a legtovábbi, vagyis a jelenlegi 14-ik, a legközelebb életbe lépő új vonalszakaszbeosztás szerint pedig 16-ik vonalszakaszba meneti jegyek a m. kir. államvasutak összefüggő hálózatán és a sepsiszentgyörgy-páláncai vonal részén fekvő állomások kölcsönös, egymásközi forgalmában a brassó-háromszéki helyi érdekű vasut brassó-sepsiszentgyörgyi vonalán át is — az ezen vonalra eső külön menetdíj megfizetése mellett — 24 órán belül érvényesek legyenek. Ezen intézkedést a jövő évi január hó 1-én életbe lépő új személydijszabás kiadásával egyidejűleg fogják életbe léptetni. Önként értetődik azonban, hogy az új személydijszabás szerint az 1—15 vonalszakaszba tartozó állomások egymásközi forgalmában a menetdíjak azontul is vonalankint külön-külön alapíthatnak meg. Újabb közvetlen jegyek életbe léptetését azonban, miután ilyen jegyek a brassó-háromszéki, marosvásárhely-szászrégeni, héjjasfalva-székelyudvarhelyi és a kisküküllővölgyi helyi érdekű vasutakkal való forgalomban máris nagy számban vannak, de nagyobb kelendőségnek nem örövendenek — ó nagyméltósága indokoltnak és engedélyezhetőnek nem találta.

— **As elmúlt héten** városunk Szent Imre-utczájában, Bogyor Gábor asztalosmester műhelyében a kályha körül felhalmozott gyalult forgács — állítólag — kályha tüztől meggyuladt. Nagy szerenese, hogy Csomor József éppen arra járt és egész bátorsággal eloltotta a szobátüzet s így megmentett egy sürűen beépített utcát az esetleges megsemmisüléstől.

— **A székelyudvarhelyi országos állatvásár,** mely e hó 18-án volna megtartandó, az uralgó száj- és körömfájás miatt kétségesnek mutatkozik. Vármegyénk gazda közönsége a földmívelésügyi miniszterhez leendő felterjesztés czéljából egy kérvényt adott át Damokos dr. alispánnak, a melyben a vásár engedélyezését kéri. Az indokolt kérelmet valószínűleg teljesíteni fogja a miniszter.

— **A szivarka élvezetéhez** igen fontos és elengedhetlen kellék a jó papír. A legfinomabb, legtisztább és, teljesen elégő egyiptomi szivarka papirokat és hüvelyeket hoz forgalomba Gál János m. kir. dohány nagytőzsdéje városunkban. Erre vonatkozó mai hirdetését figyelembe ajánljuk.

Csarnok

Mi a spiritismus?

(Befejező közlemény).

Mint a betűző körülésnél asztalhoz ülünk azzal a különbséggel, hogy minden körülő papírt tesz jobb keze ügyébe, mintha írni akarna, jobb kezébe közép-erős (2—3 számu) iront vész és azt függőlegesen, de nem lenyomva, hanem csak alig érintve a papírra teszi, balkezevel gyengén

érinti balfelőli szomszédja jobb kezét vagy kezcsuklóját. Előbb — mint már írtam — hangos, buzgó előima s ebben Isten Atyánk kegyelmének alázatos kérése s a jó szellemek segélyül hívása után csendben, türelmesen, kitartóan vár mintegy 10—15 perczig; ekkor kezünkben, karunkban s néha egész testünkben kellemes bizsergő érzést észlelünk, nemsokára megmozdul kezünk s mintegy rázkódva, el kezd írni vagy rajzolni.

Elején holmi ákum-bákumok, majd — többszöri kísérlet után — kivehető betűk, majd szavak, összefüggő mondatok íródnak, iratnak papírára egyiknek-másiknak, ki mennyire bir írő-mediumitással.

Az én kezem által ily módon egy fél óra alatt most már (mintegy 25—30 kísérlet után) megíródik hol jobban, hol gyengébben kiolvasható oly hosszas közlemény, melyet a leggyorsabb író is rendes körülmények között 2—3 óra alatt ha le bírna írni; pedig még sok az olvashatlan krix-krax a szavak és sorok közt is.

Én magam meggyőzése és személyes befolyásom kizárása végett pedig szemeimet be is hunyom az írás alatt és a leíródt közlemény tartalmát csak annak végeztével és felolvasása után tudom meg.

Ez az írásbeli: írőmediumi szellemi közlekedés.

Az eddig leírt módokon nyert közleményekből egy párt ide írok s ajánlom t. olvasóink megfigyelendő becses figyelmébe.

1898. év nyarán kezdtük.

1899. augusztus 9-én Anna nevű szellem nyilatkozott először, ez után Jatónius, élt Kr. u. 1779-ben halt meg 66 éves korában; a 6-ik sfera 9-ik osztályában van; a földön pap volt, minek bizonyítását kértük s erre ezt betűzte az asztalal: „Non est mortuus trans globi”. 1901. aug. 1-én Geergly után Pater Krisztianus, szintén pap volt 1744-ben, Olaszországban, Palermóban. Önigazolásul ezen latin közleményt is adta a többiek közt: „Omnes hominibus, ne dubite in unum Deus! — Készüljete nagyobb jelenségekre. (Kérdjük: mi által készülünk?) Buzgó ima és erős hit kell, sikert hoz. Isten veletek!” — szeptember 3-án: István (nagy apád) „Isten tiz parancsa álljon mindig előttetek, legyetek könyörületesek a szegényekhez, Isten megáld mindeniket. Felirátik minden tettek, Ma elég legyen. Isten veletek! Jó éjt!

Szept. 15-én: „Bukott nő voltam a földön. Itt nem lelek nyugtot. Jó emberek testvéreim, imádkozzatok érettem, ne vessetek meg ti is, mint megvetnek itt. — Oh imádkozzatok, én is veletek imádkozhassam!” — 1869-ben élt, meggyilkolták őt. — Egy másik szellem jött utána; nevét kértük, ő betűzést kért s betűzte: Név nem határoz. Meggyőzni jöttem, vak aki nem lát. — Szept. 27. D. Pál: „Szeressétek embertársaitokat egyformán, enélkül bajos haladástok”.

Október 7-én: Duduj, hegedű kontorás: „Jó hogy ide juthattam. Primásom jányát elloptam, aztán elhagytam egy másikért; azt mondják, hogy ez bűn, amiatt vagyok setettségben. Kérlek imádkozzatok érettem, én is imádkozhassam — más-ként nem tudok. — Je!” (Azt teszi: Jó éjt!) (Ima). Kérdésünkre: miért nem jöhetél eddig? Duduj: „Nem fértem ide! Más volt. Misó jóbarátom hozott ide. Köszönöm, hogy imádkoztatok J. e.”

1901. november 22-én jelent meg egy szellem, akit mint vérrokonunkat ismertük, nyilatkozata így jött: „Be-be-berezi va-van itt. Kö-köszöntekek mind nikteteket! Ne káromkodjatok s-soha, én sok-kat ká-káromkodtam. Imádkoztatok velem azért!” (Azon kérdésünkre, hogy megtartotta-e akadozó beszélő tehetségét a szellem-világban? válasza:) „Nem, csak meggyőzés végett adtam így közlemény met.” J. e.!” Ezen szellem-testvér földi életében igen káromkodó és dadogó volt.

Kez az olvasóink! már így is hosszabbranylt e közleményem, mint a mennyit a Szerk. urnak ígértem, azért nem közlök a betűzési szellemnyilatkozatokból többet, pedig nagyon sok volna még ilyen, de hosszások, és nem merem a t. Szerkesztő ur, sem az ér. olvasók türelmét ez-uttal tovább i nybe venni. Pedig szellemírásbeli közleményeink terjedelmesek s érdekesek.

Azonban, ha napvilágot látnak az eddig leírottak és kedvező fogadtatásra találhatnak, a szellemek utasításai szerint is készséggel fogok azokkal kedveskedni tisztelt érdeklődő felebarátaim lelki épülésére s leírom azokat is más alkalommal.

Addig is Isten jó Atyánk kegyébe, szeretetébe ajánlom mindeniküket!

Spiritista.

Közigazgatás.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

„Szekely-Udvarhely”. 47. számában Sándor Gergely utmester ur felvilágosítással szolgált Lajos etédi birtokos, szekely testvérünknek a tagosításra vonatkozólag tett kérdésére. Szándékának és meggyőződésének tisztaságába nem vonom, de hogy tapasztalata az általános gazdasági élet-viszonyok mérlegén épül föl, az bizonyos; s ennél fogva, szekely testvérünk, Gagy Lajos etédi birtokos felvezetésére szolgálhatna a felvilágosítás is nyilvánvaló.

Ezen ezért a Tekintetes Szerkesztő ur bejegyzésével, jó hírű lapjának, a „Szekely-Udvarhely”-nek hasábjain, a mely kezdettől óta megyei székeltség érdekeit annyira lelkesültséggel és bizonyíthatóan mondhatjuk — eredménnyel is bírja, bátorodom községem tagosítás előtti gazdasági állapotát néhány számadatban megmutatni, hogy Gagy Lajos szekely testvérünk megkezdésének a tagosítás előnyös vagy hátrányos voltára vonatkozólag levonhassa.

Bevezetőül azt jegyzem meg, hogy 13 kerek kellett ahhoz, hogy Bethlenfalván a tagosítási munkát keresztülvitessék és 6 éve, hogy az elkészült, a telekkönyvi átalakítás azonban ma sincs befejezve.

No de nézzük a számokat!

A községben a tagosítás előtt

volt:

most van:

80 pár ökör	11 pár
100 „ tehén	75 „
75 drb juh	25 drb
50 „ kecske tejelő	1 „
300 „ sertés	30 „
1000, 1100 drb. liba	—

Most az 1. pont alatt hiányzó 69 pár ökör-párját átlag 300 koronában számítva, a hiányzó vagyon lesz 20700 K.

A 2. pont alatt hiányzó 50 drb. tehénnek az értéket darabonként 120 K számítva, a hiányzó vagyon lesz 6000 K. De vegyük ehhez, a hiányzó tehénnek borjainak és tejének értékét és mondjuk, hogy 50 darabnak csak a fele volt értéke. 25 drb borju átlag 16 koronánként számítva megért 400 K. A tej mennyiség értékét 10 napra egy után naponként 4 litert számítva fillér árban, 25 drb tehén után lesz 2880 K.

A 3. pont szerint a tagosítás előtt volt a községben 975 drb juh, azonban mondjuk, hogy 100 drb volt ebből fejő, ma van 25 drb, a hiányzó tehát 475 darab. Ezeknek átlagosan 8 koronába számítva az értékét, a hiányzó vagyon lesz 3800 K. Vegyük azonban ehhez azon jövőbeli értéket is, a melyet évenként hoztak. 75 drb otunk le elmeddőlés és elpusztulás címén. A megmaradt 400 drb juh után a lakosok kaptak 100 kompona turót, melyet komponánként 10 koronába számítva a hiány 2000 K.

Egy jogász embertől azt hallottam, hogy a helyes ítélkezésnél nem csak a megszűnt hasznót, hanem a felmerülő kárt is tekintetbe kell venni, ha az igazságnak arany középutját el akarjuk találni. És éppen ezért ezen számításnál nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy mivel mostanában a községben juhállomány s mivel a gazdaságkodó ember egyik legfontosabb élelmiszere a turó, ezen a címen mint kiadást okvetlen föl kell vennünk 2000 K.

Ehhez kell számítanom a juhok gyapjának a hasznát, a mely a nép ruházatahoz eddig az anyagot szolgáltatta. Mondjuk, hogy ebben a hiányzó vagyon csak 520 K.

Itten azt kell megjegyeznem, hogy mióta a tagosítás minálunk megtörtént, azóta a szekely asszonyok szövésének és fonásának is ült a halál órája. Becsületes lélekkel mondhatom, hogy az egész községben nincs 4 vagy 5 család, a hol az asszony maga fonná-szóné a ruházati cikkekhöz szükséges anyagot. Napjainkban a boltban vagy a piacon vesszük meg a rosszabb és a silányabb anyagot és talán mondanom sem kell, hogy kétszeres áron. Itt kell keresni az okát annak, hogy miért kezdettek a falusi asszonyok is dívatot üzni.

Asszonyaink, leányaink a téli időben a semmittevés mesterségében felülmúlhatatlanok. A hosszú téli esték haszontalan tere-feré és pletykáiban telnek el. Higgye el mindenki, hogy a mostani család köréből hiányzik a régi egyszerűség és munkásság, de hiányzik a régi megelégedettség és boldogság is.

No de azonban folytassuk csak tovább a számítás! 500 drb fejőjuhot vettünk vala. Fenmarad még 475 drb egy és két éves bárány. Csak

5 koronával számítsuk darabját, a hiányzó vagyon lesz 2375 K.

A 4. pont szerint a tagosítás előtt volt 250 drb kecskenk, most van egy, a hiányzó vagyon, ha csak 9 koronával is számítjuk darabját lesz 2241 K.

Ne mondjuk, hogy mindenik, hanem csak 150 drb lett volna köztük fejő, a tejelést 5 hónapra keresztül, naponként egytől 1 litert, literenként 10 f számítva, a hiány 2250 K.

Az 5. pont szerint volt a községben 300 drb. sertés, most van 30 drb, ha darabját 16 koronával számítjuk, úgy a hiány lesz 4320 K, ha nem is számítjuk azt a hasznót, a mit a nyári malaczokból kapott a nép.

A 6. pont alatt 1100 drb libát említettem. Ha darabja csak 1 koronát is ért, úgy a hiány 1100 K.

Összesen a hiány a fennemlített ingóságokban 48,345 K. Összeszámítottam én ezeket és pedig a legjobb lelkiismeretem és tudásom szerint.

Öszintén mondom, magam megijedtem, hogy mily tetemes kárt vallott a szegény föld népe a tagosítási művelet bevezetése által.

Megengedem, hogy munkaerő megkímélés tapasztalható a nagyobb gazdaságokban, de hiszen ezt a földet, ezt a hazát nemcsak a nagy gazda, hanem a szegény is szerette és védette hosszú századokon keresztül életével és vérével.

Juh, kecske, sertés és liba tagosított birtok mellett igaz, hogy nem tenyészíthető, de azt kérdezheti talán valaki, hogy mi lehet a közvetlen oka annak, hogy a marhaállományban is oly nagy a visszaesés, habár a nyomásos rendszer megszűnven, több a művelés alatt levő birtok, tehát több a takarmány is?

Igaz, több a takarmány, de hát azt is meg kell gondolni, hogy a szabad legeltetés időszakában (máj.—okt.) 2 marha istállón-tartás mellett többet főlemeszt és elpusztít, mint teli időszakban 4 darab marha. Ezt — azt hiszem — gazdaságkodó embernek nem kell hosszasan magyarázgatnom. Hanem ebből nekem következtetést kell vonjak és azt mondanom: ha eddig valaki szabad legeltetés mellett, a saját birtokán termelt takarmánnyal tudott 4 darab marhát tartani, a tagosítás után csak 2 darabot tud tartani, azt is csak 6 hónapon, vagy mivel több a takarmány 9 hónapon keresztül.

A tagosítás előtti időben, midőn jászolyra kötöttük marháinkat, a nyáron készített takarmányunk, úgy szólva érintetlen állapotban volt. Ezt a jó szekely gazda úgy tudta beosztani, hogy belőle hízón is tartott egyet-kettőt és e mellett egy néhány darab rideg állapotban is megélt, mert gazdaságosan fel tudtuk használni egy kevés szénával a szalmát és kórót is.

Most nyári időszakban takarmányunknak nagy részét és a jobb minőségűt megétetjük és télre, úgy szólva, üres gazdasági épületekbe kötjük be marháinkat; tehát vagy arra vagyunk utalva, hogy ősszel nagy olcsón eladjuk a marhát, vagy pedig arra, hogy drágán takarmányt veszünk nekik.

Hogy melyik jobb? Kérem Sándor Gergely urat ezt fejtse meg nekem. Még azt is mondja meg, hogyan lehet jobb állású, egészségesebb, munkabíróbb és a vész iránt kevésbé fogékony állatot nevelni: a szabad legelőn-e, hol tiszta a levegő és egészséges, friss a víz, vagy istállón-tartás mellett?

Sándor Gergely ur! Higgye el nekem, hogy a szekelyek nagyobb és pláne szegényebb része marhaállományát elveszítette, pedig marhaállománya és kis birtoka kötötte a szekelyek szegényebb részét ehhez a hazához. Ha egyszer elvesztette marhaállományát, birtokát sem tudja sokáig megtartani. Ekkor pedig vándorbotot vesz kezébe és más hazát keres magának. Helyét kétségtelen egy más elem fogja elfoglalni. De hogy ez lesz-e olyan hűség és ragaszkodó hazájához, alkotmányához és királyához, mint volt a szekely? Ez a jövő nagy kérdése.

Egyébiránt vagyok

a Tekintetes Szerkesztő urnak
Bethlenfalván, 1902. decz. 10-én

Öszinte tisztelője:

Soó István,
kisbirtokos.

Hivatalos rész.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 17470., 17623., 17629—902. alisp. sz. Szekely-udvarhely város polgármesterének és valamennyi község előjáróságának. Közhirrétét végett érte-

sitem, hogy Béta község sertésállományában a sertésvész szörványosan fellépett és az udvarzárlat elrendeltetett. Homoródoklánd község bivalálományában pedig a szörványosan uralgott bivalvész és Sándorfalva község sertésállományában a sertésvész megszűnt és az ezekre vonatkozó zárlatok feloldattak. Szekelyudvarhelyt, 1902. decz. 8-án. Dr Damokos, alispán.

Felfogott állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 17208., 17370—902. alisp. sz. Valamennyi község előjáróságának. Közhirrétét végett értesitem, hogy mult hó 9-én az ülkei határon 2 drb 3 éves pejszőrű kanczacsikó (mindkettőnek homlokán csillag, egyiknek nyakán öntött pergő, a másikon fején kötőfék); ugyszintén Kissolymos községben m. hó 19-én 2 drb 3 éves kanczacsikó (egyik sötét pej és másik barna) felfogatott. Szekelyudvarhelyt, 1902. decz. hó 4-én. Dr Damokos, alispán.

A vármegyék pénzkezelése és számvevőségi teendői. Udvarhelyvármegye alispánjától. Szám 15893—902. alisp. Valamennyi községi és körjegyző urnak. A vármegyék pénztári és számvevőségi teendőinek ellátásáról szóló 1902. évi III t.-cz. életbeléptetése s a vármegyei központi és gyámpénztáraknak, a számvevőségi ügykezelésnek állami kezelésbe való átadása és átvétele iránt a belügyminiszter ur ő nagyméltósága által 117,000—902. szám alatt kiadott körrendelet alapján mihez tartás és szigorú alkalmazkodás végett a következőket rendelem: A közönség kellő tájékoztatása céljából a folyó évi december havában, hetenként legalább egyszer, a szokásos módon közhirrre teendő, hogy: 1. A vármegyei központi és gyámpénztár 1902. évi december hó 31-én működését beszünteti. 1903. évi január hó 1-étől fogva a vármegyei központi és a gyámpénztár teendői a vármegye székhelyén levő kir. állampénztárra (adóhivatalra), a vármegyei számvevőség teendői pedig a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségre (számvevőségi kirendeltségre) ruháztatnak át: ennél fogva az említett naptól kezdve, a vármegyei pénztár és a számvevőség eddigi ügykörére vonatkozó minden beadványt és hivatalos levelezést a kir. állampénztárhoz (adóhivatalhoz), illetőleg a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez (számvevőségi kirendeltséghez) kell címezni. 2. Mindazokat a járulékokat, melyek a fennálló törvények és szabályok értelmében a rendezett tanácsú városok és a kis- és nagyközségek által beszedendők és eddig a vármegye alispánjához, illetőleg a vármegyei pénztárba voltak beszállítandók (akár az 1903. évi január hó 1-étől kezdve esedékesek, akár pedig az ezt megelőző évekből származó hátralékok), ugyszintén a közvetlen adófizetők által befizetendő járulékokat 1903. évi január hó 1-jétől kezdve, a vármegye területén levő illetékes kir. állampénztárakba (adóhivatalokba) kell szállítani. Ha a befizetés nem személyesen, hanem postautalvány vagy pénzes levél útján történik: a községi előjáróságok és az illető magánfelek mindig pontosan jelöljék meg, hogy a beküldött pénzüsszegnek egészben és részben mi a rendeltetése? (például vármegyei utadóra és pedig kézi minimális — K — f, igás minimális — K — f, százalékos — K — f, napzámos minimális — K — f, késedelmi kamat — K — f, összesen — K — f, községi jegyzői nyugdíjjárulékra — K — f stb., összesen — K — f.) 3. Azok a pénzüsszegek vagy értékek, melyeket a vármegye alispánja egyes felek részére, a vármegyei központi pénztárnál 1902. évi december 31-éig kiutalványozott, 1903. évi január hó 1-jétől kezdve, a szabályoknak megfelelő módon, a vármegye székhelyén levő kir. állampénztárnál (adóhivatalnál) vehetők fel. Ha jövőre az utalványozás nem a vármegye székhelyén levő állampénztárnál (adóhivatalnál), hanem a vármegye területén levő más állampénztárnál (adóhivatalnál) történik: erről az érdeelt feleket is értesítenie kell. A gyámpénztárból kiutalványozott összegek ezentul is kizárólag a vármegye székhelyén levő állampénztárnál (adóhivatalnál) fizettetnek ki. 4. 1903. évi január hó 1-jétől kezdve, a megfelelő okmányok bemutatása mellett, a vármegye székhelyén levő kir. állampénztárnál (adóhivatalnál) kell befizetni azokat a kamatokat, vagy törlesztési részleteket is, melyek a magán felek által egyes vármegyei alispánból vagy pedig a vármegyei gyámpénztárból nyert kölcsönök után, akár az 1903. évtől fogva a jövőben válnék esedékesek, akár pedig még az 1902. vagy ezt megelőző évről hátralékként fenn-

állanak; viszont ezentúl a vármegyék székhelyén lévő kir. állampénztárak (adóhivatalok) fizetik ki azokat az összegeket (kamatozat), a melyeket a vármegyei árvászekék 1902. évi december hó 31-éig egyes kiskorúak vagy gyámok és gondnokok kezeihez utalványoztak, vagy 1903. évi január hó 1-jétől fogva utalványozni fognak. 5. Továbbá közhírré kell tenni azt is, hogy a vármegye székhelyén lévő kir. állampénztárak (adóhivatalok) a pénztárak átadásával és átvételével járó munkálatok miatt a jövő évi január hó 1-jétől 15-éig a közönség részére csak délelőtt 8-12 óráig lesznek nyitva. Székelyudvarhelyen, 1902. évi november hó 5-én. Damokos, alispán.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Friss édesvizi hal

minden pénteken, valamint a karácsonyi ünnepekre nagy választékban jutányos árban kapható

GÁL JÁNOS

fűszerkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Legfinomabb czukrász-sütemények Ernszt György czukrászatában Székely-Udvarhelyt (Főtér, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Törlő- és táblaszivacsok

legnagyobb választékban, olcsó árak mellett a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában kaphatók.

Éladó épületes beltélek.

Székelyudvarhelyt a Rózsa-utca végén (pap-kert mellett) két szoba, pincze, kamra, külön konyha sütőházzal és az udvaron tizenegy termő gyümölcsfával örök áron eladó. Felvilágosítást ad András Péter asztalos ugyanott.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKACS GYÖZŐ és TARSÁ** elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt úgy a vármegyei, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti czég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő főmeczementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költségvetések, előmérletek szerkesztése.

Új szabó-üzlet.

Nagy Károly Homoródklándon ajánlja új férfi szabó-üzletét. Készít finomabb ur, valamint egyszerűbb polgári öltönyöket is — olcsón, szolid kivitelben. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

KOCSIK

kiváló minőségben és olcsó árakon állandóan kaphatók:

Albert Péter

kovácsmesternél Székely-Udvarhelyt.

Használt kocsikat becsérél és kijavít. 6-52

Képes és mesés

könyvek, valamint más alkalmi ajándékok legalkalmasabb tárgyak a „SZEKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában kaphatók.

Szám 3119-902. tlkvi.

Hirdetmény.

Étéd község közhelyeinek tlkvei arányosítá következtében részlegesen átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra, melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak.

Ez azzal a felhívással tételik közzé:

1. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §. a) és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §. alapján történt törölések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1903. évi május hó 31. napjáig** bezárólag a tlkvi hatósághoz nyújtsák be; mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak esetében ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással kívánnak élni, írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt, vagyis **1903. évi május hó 31. napjáig** bezárólag a tlkvi hatósághoz nyújtsák be; mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondások többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik a tlkvi átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányában az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tlkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1903. évi május hó 31. napjáig** bezárólag nyújtsák be; mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbe jött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg. Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmint egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság. Székelykeresztúron, 1902. évi július hó 20-án.

VERESS,
királyi albiró.

Szám 7886-902. tlkvi.

Utóajánlati árverési hirdetmény

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék könyvi hatósága részéről közhírré tétel szerint a székelyudvarhelyi Székely-egylet takarékpénztár csődtömege végrehajtónak bori Sándor és társai végrehajtást szenvedő 250 korona tőkekövetelés és járuléki kiadás végett a folyó évi október hó 14-én fogandó árverésnek a parajdi 579. számú telekkönyvben A + 2420-2424. helyrajzi számú vonatkozó része hatályon kívül helyezett utóajánlati kérés következtében a végrehajtó törvény 187. §-a alapján a parajdi 379. telekkönyvben A + 2420, 2421, 2423, 2424. helyrajzi számú ingatlanok 3 rona 22 fillér kikiáltási árban **1902. évi december hó 22-ik napjának délelőtti 9 órájában** rajd községhez tartozó megmaradó nyilvános részen el fognak adni.

Az árverési további feltételek a hirdetés órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál, vagy Parajd község előjáróságánál is megtudhatók. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlant becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy értékes papírban s az árverés folytán felmerülő költséget a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Székelyudvarhelyt, 1902. október hó 9-én.

MIHÁLY JÁNOS
kir. törvényszéki egyes

Meghívás.

Az 1898. XXIII. t.-cz alapján alakult Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet kötelekező tagja Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet, mint Országos központi hitelszövetkezet tagja, 1902. évi december hó 28-án d. u. 3 órakor a gári Önképző nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. értelmében meghívattak.

1. A Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet átalakítása ipari és gazdasági szövetkezetté a szövetkezet czégének és az alapszabályok 1. felelő szakaszainak megváltoztatása.

2. Felügyelő-bizottság egy tagjának lasztása.

3. Netaláni indítványok. Minthogy ezen átalakuláshoz az alapszabályok 60. §. értelmében az összes tagok 2/3-ának jelenléte szükséges, kívánatos, hogy a tagok minél nagyobb számmal megjelenjenek.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1902. decz. hó 8-án.

AZ IGAZGATÓSÁG

NAPTÁRAK, író- és levélpapírok, borítékok, ténták s mindenféle nyomtatványok és irodai szerek DÚS VÁLASZTÉKA van a „SZEKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajzszerkeskedése Székely-Udvarhelyt.

AIDA

MAROKKÓ NOËMI

teljesen glicerín-mentes!

Valódi egyiptomi Vergó-szivarkapapír, tehát minden másnál a legjobb és az egészségre nem ártalmas. Székelyudvarhelyt kizárólagosan nálam kapható eredeti minőségben és olcsó árakban. Nagy választék és állandó raktár: pénz-, dohány- és szivar-tárczában, borostyán- és tajtékszivarzspikák, valamint pipákban.

STOMATIN a legjobb száj- és fogápoló szer. Honi gyártmány. KIEL-HAUSER-féle illatszerek és pipereszappanok gyári raktára.

GÁL JÁNOS

dohány nagytözsdéje és dohány-különlegességek árudája Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca)

szivarkapapír és hüvely

Székely borkereskedés

részvénytársaság

Székelykeresztúron
tisztá, finom zamatu

BOROKAT

jutányos árakban. A közönség saját
védi meg, ha innen szerzi be szükségletét.

Forgalomban levő borai:

1901. évi	40 fillér
1901. „	48 „
1895. „	52 „
1892. „	56 „
1896. „	52 „
—	56 „
1896. „	64 „
1890. „	90 „
1896. „	72 „
1890. „	120 „

revalóság, becsületbeli dolog megbecsülni,
tolni a nagyközönség érdekét szolgáló intéz-
nyeket. éheltetlenség, gyámoltalanság ellen-
kezőt cselekedni.

Hirdetmény.

Gagy község telekkönyve birtokszabályozás
etkeztében az 1869. évi 2579. számú sza-
rendeletre képest átalakították és ezzel
idejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre
1886. XXIXI, az 1889. XXXVIII. és az 1891.
t. cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának
egyzését rendelik az 1892. XXIX. t. cz. sza-
lyozott eljárás a tikkvi bejegyzések helyesbíté-
vel kapcsolatosan foganatosítottatik.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitele-
ése és a helyszíni eljárás a nevezett községben
1903. évi január hó 20-ik és következő napjain
g kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési
gyaláson személyesen vagy meghatalmazott
tal jelenjenek meg és az új tikkvi tervezet el-
metalaní észrevételeiket annál bizonyosabban
dják elő, mert 'a régi telekkönyv végleges átala-
tása után a téves átvezetésből eredhető kifogá-
kat jóhiszemű harmadik személyek irányában
bbé nem érvényesíthetik;

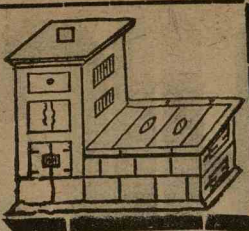
2. mindazok, a kik a tikkvben előforduló be-
jegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kíván-
nak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje
előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás fo-
ramá alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseit
igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz
tulajdonjogot tartanak, de tikkvi bekebelezésre al-
kalmas okirataik nincsenek, hogy az átírára az
1886. XXIX. t. cz. 15—18. és az 1889. XXXVIII.
t. cz. 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges
adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal
gényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda
hassanak, hogy az átruházó tikkvi tulajdonos az
átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval is-
merje el és a tulajdonjog bejegyzésére engedé-
lyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az
ulon többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és
illeték elengedési kedvezménytől is elesnek;

4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt kö-
vetelesére vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb
jog van nyilvántartva bejegyezve, ugyancsak az
ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdono-
sai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmez-
zék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa
végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert el-
lenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől
elesnek.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.
Székelykeresztúr, 1902. évi október 10-én.

VERESS,
kir. albiró.

PAPP ZAKOR
ENDRE
VASKERESKEDÉSE
Az „Arany Kaszá”-hoz
SZÉKELYUDVARHELYT.

Van szerencsém egy a helybeli, mint
vidéki közönség igen becses figyelmét fel-
hívni dusan berendezett

vaskereskedéseme.

Nagy raktárt tartok mindennemű leg-
jobb minőségű rudvasakban, főző és me-
legítő kályhákban, épület- és butorvasa-
lás, konyhaberendezési cikkek, minden-
nemű szerszámok legjobb aczélból, gond-
osan készített váltócékekben. — Legjutá-
nyosabb ár és pontos kiszolgálás mellett
eszközök. — Szíves pártfogást kérve,
jegyzek PAPP ZAKOR ENDRE
vaskereskedése az „Arany Kaszá”-hoz.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Ön is tudja meg,

hogy a The Hallwood Cash Register Company által Ameri-
kában gyártott fizetőpénztárak a legtekélyesebbek és ez idő-
szerint a legjobbak a világon,

merta The Hallwood fizetőpénztár-
nál elérhető, hogy a főnök egy pil-
lanat alatt, egy tekintésre meg-
láthatja, hány Receptért
fizető vevője és azoktól vég-
összegben mennyi bevétele
volt, ugyanakkor azt is
látja, hogy hány vevőjének össze-
sen mennyiért adott el kézi el-
adást, valamint megtudhatja, hogy
különlegességért, vagy saját külön-
legességért hány vevője és azok-
tól összesen mennyi volt a be-

vétele. Végül óhajra még egy ötödik
végösszegező is áll rendelkezésre,
mely egy külön a körülmények-
hez mérten bármire alkalmazható.

Tehát elvitázhatlan, hogy a
The Hallwood-féle fizető pénztár,
a mely „öt” műveletet
végez, „öt” más gyártmá-
nyu fizetőpénztárral ér fel,
minthogy ezeknek csak egy
összegezőjük van és így csak
egy művelet forgalmát összegezik.

THE HALLWOOD
CASH REGISTER CO
BUDAPEST, VI., DALSZINHÁZ-UTCZA 10.

Egy Hallwood
fizetőpénztár „öt”
más gyártmányu
fizetőpénztárt
helyettesít.

Az 1895. évi cariói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel és aranyéremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer a
biztos és kiváló **REUMA-SZESZ** köszvény, csuz, reuma,
gyors hatása ischias stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csufajdalmakat is már néhány-
szori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb 2 korona 40 fillér.

Szegfü crème szegfü, májfolt, mitesser s az arc-
és kézbor mindennemű tisztatlansá-
gai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva.
Ára 1 korona.

Szegfü powder a tein-nek üdeséget s finomságot
kölesönöz. — Fehér, rózsaszín s
crème színben. Egy doboz 1 korona.

Szegfü fogpor a fogak s foghús épségben tartására.
A száját dezinficálja, a fogaknak
vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe
1 korona.

Szegfü szappan a legfinomabb tolett szappan, ki-
váló kellemes illattal. Egy darab
80 fillér.

Haj-elixir a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s haj-
kikopás biztos meggátására szolgál. Egy
üveg 3 korona.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes bekül-
dése után küldi a készítő:

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszerárán, Klrály-u. 12. és az Egger-féle „Nádor gyógyszerárán”-ban
Váci-körut 17. — Helybeli raktár: Solymossy János gyógyszerárán (Kossuth-utca) és Lengyel Samu gyógy-
szerésznél Székelykeresztúr.

Névjegyeket és meghívó-
kat a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában
Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca) rendel-
jünk. Nagy választék, olcsó árak.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony - Pain - Expeller
egy régi kipróbált háziszér, a mely már több
mint 33 év óta megbízható bedörzsölésű al-
kalmaztatik köszvény, csúznál és meghüleséknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásár-
laskor óvatossak legyünk és csakis
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
védjeggyel és a „Richter” czéjegygyéssel
fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerárán kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerésznél
Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Eredeti friss töltésben és csomagolásban
kapható: Nagysolymosi **SONCZ ÁRMÁN** gyógy-
szertárán Székelyudvarhelyt.

Legjobb
a világon.

Hirdetmény.

Székelykeresztur város nagyközség előjárósága közhirrre teszi, hogy **Székelykeresztur város nagyközség piaci és helypénzvámcsedési jogát** az 1903. év január hó 1-től 1903. december hó 31-ig terjedő időre a jelen **1902. év december hó 21-én délelőtt 10 órakor** a község tanácsstermében nyilvános árverés útján **haszonbérbe adja** a következő kikiáltási ár mellett, u. m.:

1. A négy országos vásár alkalmával a piaci vámszedési jog.
2. Az országos vásárokon kívüli heti és szombati piaci vámszedési jog.
3. Az országos és heti baromvásárokon felhajtott állatok helypénze.
4. A tűzifa vámszedési jog és végül
5. A sajt és szalonna mázsálásáért járó vámszedést. Ezen jogokat együtt csoportosítva összesen 7355 korona kikiáltási árban.

Bánatpénzül a kikiáltási árnak 10 százaléka az előjáróság kezéhez az árverés megkezdése előtt leteendő.

Az árverezés sikertelensége esetén folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor egy újabb árverés fog tartatni. Az árverezés feltételei a hivatalos órák alatt a községi jegyzői irodában megtekinthetők.

Székelykeresztur, 1902. december 10-én.
Jakabházy Gábor k. jegyző.
Jakabházy Samu k. főbíró.

Szám. 4936—902. tkvi.

Hirdetmény.

Szederjes község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. sz. szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cz.-ben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott. E célból az átalakítási előmunkát hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1902. január hó 8-ik** és következő napjain fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekeltet, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után, a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;
2. mindazok, a kik a tkvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkvvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.
3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15—18. §-ai és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bejegyzésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek;
4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyisint az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törölését kérelmezzék, illetve hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíró mint tkvvi hatóság.

Székelykeresztur, 1902. évi november 4-én.

VERESS,

kir. albiró.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1902.

SCHICHT-féle

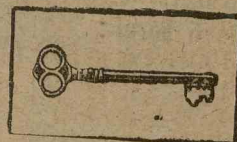
SZAPPAN

VÉDJEJE

szarvas

vagy

kulcs

Legjobb, legtartósabb és legolcsóbb szappan.
Mindenütt kapható.

KÉPES LEVELEZŐLAPOK

Udvarhely kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése). **UJDONSÁGOK!**
Több szízféle változat!

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der "Heilzengel-Apotheke"
in Prag
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bel-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Székiden mozditja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megemésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájbüfögést, a szájnak s a gyomornak büzt. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra ruh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fül-fájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kártya 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Sztéküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, tovesedéseknél, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömfereg, körömgüles, a lábának járásközben törsebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt **3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll.** Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vévésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.**

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szert kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógytár“ Pregrada
Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógytárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy tárában és Bécsben Hradi L. gyógytárban.

